

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Eadem actualis gratiæ seu motionis necessitas ad singulos actus, ostenditur ex diversis alijs loijs Augustini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

iatoriū largiatur. *superbum est enim ut quisquam sibi in maiora natura presumat.* Nempe quia post lapsum suum quantumcumque iusta & sancta, nihil omnino in operibus bonis, sine iūto Dei adiutorio, quod simpliciter oratur, potest: ut nec esset superbum sit, si quicquam sine illo se posse presumat.

Quapropter cum veritatem istam capitalem Catholicæ fidei basim esse sciret Celestinus, non contentus huiusmodi Sedis Apostolicæ sanctionibus, eam ex unanimi uniuersalis Ecclesiæ professione confirmat. Nam hoc ipso quo nihil omnino boni in operibus nostris inueniri potest, quod non à Deo supplicibus votis adipiscendum postulat, & adeptum per sinceram gratiarum actionem, ad gratuitam eius liberalitatem refert, apertissime protesta- tur, omnia omnino ab eius misericordia per- tinent ad adiutorium, quod negat aut donat, quibus, quando & quoties visum fuerit, ab initio inchoationis usque ad finem consumma- tionis per opera singula, quibus in iustitia incipimus esse vel crescimus, debere proficisci: Prater, inquit, beatissima & Apostolica Sedis inui- sibilis sanctiones, quibus nos ipsissimi Patres pestifera ueritatis elatione delecta, & bona uoluntatis exor- dia, & incrementa probabilium studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam ad Christi gratiam referre docuerunt; obsecrationem quoque sacrosanctorum sacramenta respiciamus, quæ ab Aposto- lo tradita toto mundo, atque in omni Catholica Eccle- sia uniuersimode celebrantur, ut LEGEM CREDEN- DI LEX STATVAT SUPPLICANDI. Cum enim sanctorum plebani presules mandata sibi in lega- tionibus funguntur apud diuinam clementiam, humani ge- neris agunt causam, & tota secum Ecclesia conueni- ente precantur, ut infidelibus donetur si- des, ut idololatæ ab impietatis suæ liberentur erroribus, ut iudeis ablato cordis reuolamine lux ueritatis apparet, ut heretici Catholice fidei perceptione respiciant, ut schismatici spiritum reuiviva et ad usum accipiant, ut lapsi paenitentia remedia conscribantur, ut denique catechumeni ad regenerationis sacramenta pudentis celestis misericordiae aula referantur. Nec autem non perfunctorie neque inaniter à Domino peti- tum ipsarum monstrat effectus; quandoquidem ex eorum genere plurimos Deus dignatur attrahere, quas erutos de potestate tenebrarum transferat in regnum Filij charitatis suæ, & ex uasis in ea faciat

vasa misericordiae. Quod adeo totum dicitur operis esse sentitur, ut hæc efficienti Deo gratiarum semper actio laudis, confessio pro illuminatione saluum vel correctione referatur. Unde concludens uniuersam de adiutorii diuinæ gratiæ doctrinam, nihil omnino bonæ uoluntatis aut operis ab ista gratia subtrahit, quam Ecclesiastici precibus tanta diligentia commendauerat: *Uti ergo Ecclesiastici reguli, & ex diuina sumptis auctoritate documentis, ita adiuuante Domino confirmati sumus, ut omnium bonorum effectuum atque operum, & omnium studiorum omniumque uirtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum prostamus adorare; & non dubitemus ab ipsius gratia, omnia hominum merita præueniri, per quem fit ut aliquid boni & uelle incipiamus, & facere.* Quibus sanctorum Pontificum documentis conformiter definiuit Concilium Arausicanum de sanctorum & iustorum singulis operibus, quæ Scholasticorum quorundam subtilitas ab actualis gratiæ adju- torio separauit: *Adiutorium Dei etiam rogatus ad sancti semper est implorandum, ut ad finem bonum peruenire, vel in bono possim opere perdurare.* Per- spicuum enim est, opera singula sequentia præcedentibus attexendo, in bono opere per- durari. Quod si à renatis & sanctis solo re- generationis iam acceptæ beneficio ac robore aliquo usque fieri potest, perfunctorie hoc potius quam uere precibus poseunt: perfuncto- rie potius quam uere gratias agunt: ut sit irri- foria gratiarum actio atque petitio. O homo, inquit Augustinus, non uerborum taciturni- tatem, uerum etiam cogitationum testis est Deus, si aliquid à tanto diuine ueraciter ac fideliter posesis, ab illo à quo posesis te accipere crede, quod posesis. Noli enim labijs honorare, & super eum corde te extolleas, credens à teipso tibi esse, quod ab illo te fingis orare. Quare idem Concilium Arausicanum huiusmodi cavillationes jugulans quibus un- que pars bonorum operum Deo, altera iam accep- tis in sanctificatione uirtutibus tribuitur, Di- uini est, inquit, muneris, cum (hoc est quan- documque) & uelle cogitamus, & pedes nostros à falsitate & inuisione tenemus. Quomodo enim bona agimus, Deus in nobis atque nobiscum ut operemur operatur. Quibus uerbis continuo canonem istum supradictum de adiutorio semper sanctorum precibus implorando subtextit.

lib. 1. c. 11

Conc. Araus. canone 10.

lib. de dona. perf. cap. 2.

Conc. Araus. canone 9.

Canone 19.

CAPVT XIX.

Eadem actualis gratiæ seu motionis necessitas ad singulos actus, ostenditur ex diversis alijs locis Augustini.

ET quamvis actualis gratiæ adju- torium ad singulos actus necessarium tanta euidencia ex quotidianis Eccle- siæ precibus asseratur, non desunt ta- men & alia ex Augustino argumenta quibus id ipsum tam perspicue demonstrari potest, ut Augustinus de distinctione adiutorii, quod actualis gratia & quod habitualis tribuit, sol-

licitus fuisse uideatur. Quod ut plenius percipiatur sciendum aut memoria recolendum est, id quod alijs in locis aliquoties diximus, gratiam, hoc est, charitatem habitalem esse bonam uoluntatem, esse illam sanctam per quam animus à cupiditate sanatur: esse libertatem qua à concupiscentia consensui dominante liberatur, esse potestatem seu uirtutem, qua

H dicitur

dicitur iuste sancteque vivere posse si velit. Vnde & virtus, tanquam animi fortitudo & potestas dicitur, de qua habituali potestate sine praedicio gratiae actualis, innumera sunt Augustini testimonia: Nec eorum virtus fuerat revelanda, quia virtute hoc eos facillime posse, Deus in eorum cordibus noverat. Et libro de natura

2 p. 39.

Lib. de nat. & gratia: r. 32.

Lib. de Spir. & lit.

In Psal. 7.

a Lib. de bono conjugali c. 13. & 14. b Ibid. c. 21.

Cap. 22.

In Ps. 104.

Epist. 106. ad Paulin.

Lib. de nat. & gratia: c. 26.

Et libro de Spiritu & littera: Ut cui iubetur, si nondum potest, sciat quid petat, si autem continuo potest, & obediens facit &c. Et in Psalmum secundum: Et nunc Reges intelligite. Et nunc, id est iam innovati, iam valentes regere quicquid in vobis servile atque bestiale est, & iam valentes pugnare. Et ex professo in libro de bono conjugali: quosdam docet habentes virtutem continentiae (quae iuxta principia ipsius sine charitate prorlus nulla est) posse, alios non posse continere: b Hunc, inquit, habitum circa continentiam, qua sit a concubitu, non habent illi quibus dicitur, si se non continent, nubant: hunc vero habent quibus dicitur: Qui potest capere capiat. Per istum habitum continentiae poterant non uti temporalibus, si opus non esset. Et inferius: Ex hoc habitu & Paulus dicebat: scio, hoc est, possum, & abundare, & penuriam pati. Et paulo post inducit hominem Christianum continentiae virtute praeditum ita loquentem: Melior sum illis qui per animi incontinentiam non possunt quod ego. Et in Psalmis tribuit charitati grandes vires quarendi faciem Dei. Et in epistola ad Paulinum tradit posse liberum arbitrium forte ac firmum dici, quantum sine Dei gratia actuali id efficere atque implere non possit, sicut sanos oculos firmos dicimus ad videndum, quod tamen nullo modo facere non possunt, si desit lucis auxilium. Hac igitur doctrina supposita tanquam in Augustini scriptis perspicua.

Quinto, potest necessitas actualis adiutorii ad singulos actus necessarii ex plurimis ostendi locis, quibus illud expressis verbis ab habituali ista sanitate & libertate, & potestate seu virtute distinguit. Cuiusmodi est illud ex libro de natura & gratia manifestum de sanitate: Mala nostra non ad hoc solum superius medicus sanat, ut illa iam non sint, per infusionem scilicet charitatis cum peccata delentur, sed ut de caetero recte ambulare possimus: quod quidem etiam sani non nisi Deo adiuvante poterimus. Sed quomodo adiuvante: an per istud collatae sanitatis adiutorium quod in caelo erit perfectissimum? Audi quomodo: Deus cum iustificat impium, & eum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam vitam iustitiamque, perduxerit, non deserit, si non deseratur, ut pie semper iusteq. vivatur. Sicut enim oculus corporis etiam plenissime sanus, nisi candore lucis adiutus non potest cernere; sic homo etiam perfectissime iustificatus, nisi aeterna luce iustitia (hoc est Deo) divinitus adiuvetur, recte non potest vivere. Sanat ergo Deus, non solum ut deleat quod peccavimus, sed ut praestet etiam ne peccemus. Ecce distinctum ab impertita animi sanitate adiutorium, sicut lucis ab oculo sano, sine quo sicut oculus nequaquam potest ullo actu cernere,

ita nec animus recte vivere. Hanc sanitatis & adiutorii distinctionem & alibi in eodem libro indicat: Beati omnes qui confidunt in eis, utique ut ipse de salutem (id est sanitatem) ut ambulare possimus: cui dicitur & salutar eorum da nobis ipse in eadem via deducat: Deduc me Domine in via tua. Et inferius: Neque de ipsa possibilitate contendo, cum a sanata & aduta hominis voluntate, possibilitas ipsa simul cum effectu in sancto proveniat. Et sic distincta vides sanitatem & adiutorium, dum sanata dicitur, & aduta voluntas hominis: & sanitati possibilitas, adiutorio effectus possibilitatis ascribitur, hoc est, illi posse velle & facere. Quae quomodo de sanitate & adiutorio sanitatis manifesta sunt, ita de arbitrii liberatione & adiutorio liberati apertissima. In bono faciendo liber esse nullus potest nisi fuerit liberatus ab eo qui dixit, Si vos Filii liberaverit tunc vere liberi eritis. Nec ita ut cum quisque fuerit a peccati damnatione liberatus, iam non indigeat sui liberatoris auxilio: sed ita potius ut ab illo audiat, sine me nihil potestis facere, dicat ei & ipse, Adhuc meus esto, ne derelinquas me. Hoc est, orat ut nunquam in illo actu isto auxilio, quo etiam liberatus indiget, deseratur. Sic enim eiusdem istius precatonis reddit sensum in libro de gratia & libero arbitrio ubi acerrime pro gratia iustos adjuvante decernat: Si se illa subtraxerit, inquit, cadit homo, non erectus sed precipitatus libero arbitrio. Quapropter nec quando caperit homo habere merita bona, debet sibi tribuere: haec sed Deo, cui dicitur in Psalmo: Adiuor meus esto, ne derelinquas me: dicendo, ne derelinquas me, ostendit quia si derelictus fuerit nihil boni valet ipse per se. Quod ejus exemplo probat qui in Psalmis dixerat, non movebor in aeternum. Nam paululum gratia deserente admonitus dicit: Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem. Vnde subjungit Augustinus: Ideo necessarium est homini ut gratia Dei non solum iustificet impius, id est, ex impio fiat iustus, cum redduntur ei bona pro malis, sed etiam cum fuerit iam iustificatus ex se ambulet cum illo gratia, & incumbat super ipsam ne cadat, nempe non semel aut bis incumbat, sed perseveranter & consequenter in omnibus actibus bonis. Sic enim semetipsum Augustinus explicat: Quando ergo dealbata, hoc est, iustificata est Ecclesia, nihil boni merebatur: iam vero alba facta, bene ambulat: sed si super eam a quo dealbata est, perseveranter incumbat, propter quod & ipse Iesus super quem incumbit dealbata, dixit Discipulis, sine me nihil potestis facere. Sed ad adiutorium hominis iam liberati, hoc est, iam sanctificati redeamus. Hoc inculcat etiam ad singulos actus esse necessarium, quando ad Bonifacium scribit: Libertum arbitrium captivatum, non nisi ad peccatum valet: ad iustitiam vero nisi divinitus LIBERATUM ADIVTMQUE NON VALET. Hoc est, ad nullum omnino actum valet. Vnde libro ad eundem Bonifacium secundo, sensum suum exactius explicans respondet Pelagianis: Liberum arbitrium ad bene pieque vivendum non valere, nisi ipsa voluntas hominis Dei gratia fuerit LIBERATA, & ad omne bonum

LA...
14...

lib. 1. cap. 31.

cap. 41.

lib. 4. cap. 1.

lib. 4. cap. 1.

lib. 1.

lib. 1.

lib. 1.

lib. 1.

lib. 1.

bonis actionis, sermonis, cogitationis ADIV-
 T A. Et libro de correptione & gratia: Quia
 sine gratia homines liberantur à malo, & sine
 qua nullum profectur sine cogitando, sine volendo &
 amando, sine agendo faciunt bonum. Quam
 gratiam statim explicat esse inspirationem boni
 voluntatis atque operis, quam orando pro Co-
 rinthiis poscebat Apostolus.

Porro quia istud iam liberatè voluntatis
 adiutorium voluntatem in actus bonos diri-
 git, regit, atque agit, hinc aliquando ab Au-
 gustino vocatur adiutorium quo voluntas li-
 beratur ac regitur, ut illud sic evidentissimè
 ab habitualiter inharrente ac liberante quali-
 tate seceret. Nihil enim perspicuum est,
 non esse iustitiam inharrentem, quã voluntas

à Deo regitur: *Defendens*, inquit, *gratiam*
qua natura liberatur ac regitur. Quod libro
 de gratia & libero arbitrio aliis verbis dicit:
 Bonas voluntates Deus per gratiam facit ex malis,
 & à se facias bonas in actus bonos & in eternam
 digne vitam: Et illis, gratia, qua voluntas ex
 mala mutatur in bonam, & cum bona fuerit adre-
 yatur. Hanc autem restrictionem in singulis acti-
 bus enim regere & adjuvare locus alius per-
 spicue docet. Cum enim Pelagius dixisset
 omnes propria voluntate regi, vehementer adver-
 sus eum Aug. stinus inurgit: *Procul dubio plus*

est agere quam regi. Qui enim regitur aliquid agit,
 & a Deo regitur ut recte agat. Qui autem agitur,
 agere aliquid ipse vix intelligitur. Et tamen tan-
 tum prestat voluntatibus nostris gratia Salvatoris,
 non dubitet Apostolus dicere. *Quicquid spiritu*
Dei aguntur, hi filij Dei sunt. Nec aliquid in nobis
 libera voluntas melius agere potest, quam ut illi se
 agenda commendet, qui male agere non potest: &
 hoc cum fecerit ab illo se ut faceret adiutam non
 dubitet, cui dicitur in Psalmo: *Deus meus misere-*

ricordia eius preveniet me. Et continuo ostendit
 ex Salomone eum non aulum fuisse se re-
 gendum sibi committere, sed optari, id est,
 orari & datus est mihi sensus, & invocavi, & venit
 in me spiritus sapientie. Hoc, inquit, spiritum
 non vitiis propria voluntatis reguntur & aguntur,
 qui sunt filij Dei. Et ut intelligas in singulis
 actibus bonis hoc regimen, per actualem &
 extrinsecus illabentem gratiam, Deum arbi-
 trio voluntatis impendere, de proposita ho-
 mini electione mali ac boni, ut eligat quod

placuerit, ita loquitur: *si ad ignem materiam*
mittit, & malum acutum ei placet, ut voluntas
hominis operatur: si autem bonum acutum diligit,
non solum voluntas id agit, sed divinæ adiret
itur. Sufficit enim sibi occidit ad non videndum, hoc
est ad tendendum: ad videndum vero lumine suo, non
sibi sufficit, nisi illi extrinsecus adiutorium clarum
luminis prebeat. Et inferius ipse Pelagius
 damnationis timore confitetur, quod arbi-
 trio eligenti bona Deus esse adiutor, peccans vero
 esse in culpa, ad hoc sibi sufficiente propria volun-
 tate. Cui statim subiungit Augustinus: *Ad*
per hoc Deus regit, quibus adiutor est, eligentibus
bona. Et ideo bene regunt, que quid regunt, quo-
 niam ipsi reguntur à bono. Nihil profectio ma-
 nifestius dici posset ut actualis gratiæ necessi-
 tatem ad singulos actus bonos commendaret.
 Nam & ipsa restrictio voluntatis quã à Deo re-
 gitur & agitur, actualem Dei motionem im-
 pulsamque sonat, ac talem sonat, ut vix age-
 re voluntas aliquid intelligatur: & lamini extrin-
 secus oculis illabenti comparatur. & ita sine
 illo nihil voluntas agere posse, ut nec oculus
 sine lumine videre posse decernitur. Et ideo
 bene homines regere, que quid regunt eligend-
 do bonum, quoniam reguntur à bono.

Aliquando sic adiutorium istud à gratia
 liberationis seu justificationis distinguitur, ut
 vocetur gratia, qua à nostris malis meritis libera-
 mur, & per quam bona merita comparamus. Vbi
 quidem gratia tam qua liberamur, quam qua
 merita comparamus, utraque est actualis,
 tanquam principium quo tum libertas seu
 gratia formalis & habitualis liberationis, tum
 merita conferuntur. Sed tamen ipsa gratia
 liberationis formalis, multum à gratia meriti-
 tum conferente discrepat. Illa quippe habi-
 tualis est charitas, ista actualis inspiratio boni
 volitionis atque operis meritorii; quæ tunc
 datur quando aliquod meritum datur. Iuxta
 illud Augustini brevissimum sed præcisum:
 Quibus Scripturis commendatur vera Dei gratia,
 hoc est, que non secundum merita datur, sed
 DAT MERITA IPSA CUM DATUR,
 quia prevenit hominis voluntatem bonam, nec eam in
 cuiuspiam invenit corde, sed facit. Ex qua radice
 nascitur, quod superius tot ejus documentis
 assecuimus, singula hominis merita esse dona
 Dei; quia gratia dat merita ipsa cum datur.

Epist. 107.
ad Vitalium.

CAPVT XX.

Idem ostenditur ex illis Augustini & Hieronymi locis, ubi ex præ-
 fesso de gratia ad singulos actus necessaria disputatur cum
 Pelagio: & ex ipsa professione.

EX hac doctrina sibi undique conso-
 nante manifestè constare puto, & Au-
 gustinum, & Pontifices, & Concilia,
 & ipsam totam Ecclesiam, non aliter
 intellexisse fidem suam, qua gratiam Dei, & ad-

adiutoriam ad singulos actus dari sanxerant, ut supra
 vidimus, quam quod vera & actualis Dei motio
 & suavitas cordis, quæ magno gemitu
 à sanctis & iustis assidue invocatur, à Spi-
 ritu sancto infundi debeat, quæ paternâ in-
 spiratione

H 2

